

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leenwtje van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De ruwe Kerel. — 121. Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. Re Avontuurlijke Reis. — 173. De strijd met den Wolf. — 174. Een vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stouten. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelareshof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Gezzart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knnpels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dakbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

PRIJS 60 CENTIEM

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode

A. HANS.

Nr. 243

Maria van Brabant

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

A. HANS.

MARIA VAN BRABANT

I.

Op een schoonen dag van 't jaar 1274 stroomde er veel volk naar 't Waalsche stadje Andenne, want daar was het feest. Ridders zouden er steekspelen houden en niet alleen edelen, maar ook burgers en boeren keken daar gaarne naar. En dan was 't eveneens jaarmarkt en kermis, en men kwam er dus om handel te drijven, inkoopen te doen en zich te vermaken.

— Wel, Corbion, ook te Andenne? vroeg een koopman aan een boer, dien hij in een taveerne ontmoette.

— Zooals ge ziet!... klonk het antwoord.

— Maar ge ziet er niet vroolijk uit.

— 'k Geloof u... Drie dagen geleden heeft een dief mijn beste koe uit den stal gehaald. 't Is 's nachts gebeurd. En 's morgens zochten bureu en ik op alle wegen, maar de schelm scheen al ver weg te zijn, vertelde Corbion. Ik ben hier niet voor het feest... Mijn hoofd staat niet naar plezier. Maar misschien vind ik straks op de jaar-

markt wel mijn geroofde koe. Wij zijn al een heel eind van Ciney waar ik woon. En de dief zou kunnen meenen hier veilig 't beest te verkoopen.

— Ik hoop voor u, dat de kerel in de val loopt, maar 't zou een bijzonder toeval zijn.

Corbion vertoefde niet lang in de herberg en begaf zich naar de marktplaats, waar men reeds vee aanvoerde. De koopman vergezelde hem.

Ze drementelden rond en bekeken alle koeien, maar Corbion ontdekte de zijne niet.

— Uit den weg! Maakt ruimte! klonk het van herauten.

Een voornaam gezelschap moest langs de zijde van het plein voorbij.

— 't Is hertog Jan van Brabant! vertelde men onder het volk.

Corbion keek ook eens naar den statigen, slanken vorst, die door vele edelen gevolgd, zich naar het kampveld begaf.

't Was inderdaad Jan I, hertog van Brabant, die zoo gaarne aan steekspelen deelnam en er meestal overwinnaar was.

— Zulke heeren moeten zich niet om een koe bekommeren, zei Corbion tot den koopman. Ze leven in rijkdom en weelde. Maar ik hoor altijd dat hertog Jan zoo streng is voor allerlei gespuis, dat 't volk in Brabant rustig en veilig woont.

— O, bescherm ik soms de dieven? klonk het

achter hem.

Corbion wendde zich om. Hij groette beleefd, een deftig heer, den groot-baljuw van Condroz, in deze streek zooveel als opperste van 't gerecht.

— O, heer, ik zou niet gaarne beweren, dat gij de boosdoeners met rust laat, sprak Corbion haastig.

— Toch wordt er wel eens gezegd, dat ik zwak ben. Maar in mijn gebied liggen er uigestreckte vlakten en zijn er dichte bosschen, en 't is niet gemakkelijk er de schelmen bij de lurven te grijpen.

— Zoo is het, erkende de koopman. Mijn vriend Corbion is slecht gezind, daar men hem zijn beste koe ontstolen heeft.

— En wanneer is dat gebeurd? vroeg de groot-baljuw.

Corbion vertelde het gebeurde.

— Er hebben veel diefstallen plaats, erkende de voornaam ambtenaar. Ha, wacht, tot ik de dieven in handen krijg, ze zullen er van lusten! Als gij een spoor van den dader vindt, waarschuw me dan dadelijk, vroeg hij aan Corbion. En ik zal niet malsch voor hem zijn. Het moet in Condroz zoo veilig worden als in Brabant. Ik logeer in de «Drie Koningen».

De groot-baljuw verwijderde zich.

't Werd drukker op de markt, maar Corbion zag zijn koe nog niet.

— Ik ga ook eens kijken naar het feest, zei de koopman. Kom mee, Corbion... ge kunt hier niet blijven gapen!

— Niet voor de groote heeren, maar voor mijn koe ben ik naar Andenne gekomen.

— Ge kunt straks naar de markt weerkeeren...

Corbion liet zich bepraten en wandelde met den handelaar mee.

Een groot, rond veld was gedeeltelijk omgeven door tribunes, waarop edellieden en hun dames plaats namen. Voor de volksmenigte was een ruimte opengelaten en daar verdrong zich een groote schare. Corbion en de koopman stonden achter aan en zagen weinig meer dan de wapperende banieren en vaandels.

't Kon Corbion weinig schelen. Zijn belangstelling was elders. En het duurde dan ook niet lang of hij verveelde zich. Maar intusschen waren er nog meer nieuwsgierigen gekomen en die drumden op. Corbion zag geen kans om zich uit het menschenkluwen los te warren en naar de markt terug te keeren. Hij bleef ingepakt tusschen het volk. Van voor naar achter kwam toch wat nieuws. Men vertelde, welke heeren elkaar met de lans bestreden, wie er van zijn paard tuimelde, wie verloor en wie won.

En dan klonk voortdurend de naam van den hertog van Brabant. Corbion hoorde gejuich en

trompetgeschal... Men noemde Jan I, den dap-persten en kloeksten ridder. Eenige Brabanders snoefden, dat hun vorst onoverwinbaar was. Ze verhaalden ook dat zijn zuster, Maria, koningin van Frankrijk was.

— Och al dat gebabbel, bromde Corbion, bij zich zelf. Had ik mijn koe maar terug!

Hij moest echter nog een paar uur geduld oefenen. Eindelijk waren de kampstrijden ten einde. En 't volk stroomde heen. Corbion was van den koopman afgeraakt en begaf zich opnieuw naar het plein, waar nu de markt haar volle drukte zou krijgen. Er stonden hier en daar zangers, kunsten-makers, goochelaars, kwakzalvers, die 't ook wisten, dat, waar volk is, eveneens nering bestaat.

Corbion bleef bij hen niet kijken of luisteren, al klonk er uit de nieuwsgierigen dikwijls schaterend gelach.

Er was nog meer vee aangevoerd. De boer dren-telde langs de rijen. En plots ontroerde hij... Die koe daar... wit, met zwarte plekken, 't was de zijne... O, geen twijfel mogelijk... Kijk, die vlek-jes op haar kop... en dan een deuk in den rechter-horen... 't kwam allemaal percies uit.

Een lange, magere kerel, met ongunstig gelaat stond bij het dier... Corbion voelde veel lust hem bij de keel te grijpen en een flink pak slaag te geven. Maar hij beheerschte zijn nijd. Hij begreep,

dat hij slim te werk moest gaan.

— Is die koe te koop? vroeg Corbion.

— Ja, antwoordde de man. Een ferm beest... Zoo staan er niet veel op de markt.

Corbion had dien langen man meer gezien.

— Maandag zwierf hij aan onze kanten rond, zei hij bij zich zelf. Nu weet ik genoeg. Hij is niet de verheler, maar de dief zelf.

De lange man noemde den prijs welken hij begeerde.

— Zooveel is de koe waard, beweerde hij.

— Ha, ik zou zeker mijn eigen dier moeten terug koopen, dacht Corbion.

Hij bekeek nog eens nauwkeurig de koe en herkende ze nog beter. En toen hij voor 't dier ging staan, leek het of de koe zich naar hem toeboog tevreden over deze ontmoeting.

— Wel, vriend, wat denkt ge er van? vroeg de lange, schrale kerel.

— Uw prijs is me te hoog...

— Zoo! Wel, kies dan maar ginder zoo'n mager scharminkel uit. Bij een prachtig beest hoort groot geld.

Corbion verwijderde zich.

— Gemeene dief, straks zult ge zooveel praat niet meer hebben, mompelde hij. Wacht een oogenblik, roover, die met andermans goed pronkt. Wat een geluk dat ik onzen groot-baljuw

ontmoet heb. Als die mijnheer nu maar zijn woord houdt.

Corbion kende het voornaam gasthof «De Drie Koningen» en spoedde er zich heen. Maar een knecht aan de deur snauwde hem toe, dat het hier geen herberg was voor lompe kerels met grove handen.

— Ge besldt u zeker in zelf een graaf te zijn, spotte Corbion. Graaf van heb en houd niets en leege beurs uit 't kasteel van strooien dak.

— Ge ziit een brutale onbeschofterik! wedervoer de knecht, die een hooge borst zette.

— Stop nu maar wat uw praatjes, snoever, hernam Corbion. Heer Jan de Hallov, groot-baliuw van Condroz heeft me hier ontboden en ik moet onmiddellijk bij hem gebracht worden. En talm nu niet of de heer de Halloy zal u uitschelden, dat de splinters er af vliegen.

Die stoute taal maakte toch indruk op den knecht. En veel kalmer vroeg hij wat Corbion dan met den groot-baliuw te verhandelen had.

— Dat zal ik niet aan uw langen neus hangen, klonk 't antwoord. Meld vlug aan den heer de Hallov, dat Corbion van Ciney hier is.

De knecht ging in de voorname herberg en weldra trad de groot-baljuw buiten.

— Hebt ge nieuws? vroeg hij.

— Ja, heer... mijn koe staat hier op de markt.

— En bekent de dief?

— Ik heb hem nog niets laten merken uit vrees dat hij dan de vlucht zou nemen.

— O, ja, dat was 't beste... Ik ga mee... De kerel zal voelen, dat Jan de Halloy even streng kan zijn als Jan van Brabant, van wien nu ieder de mond vol heeft. Kom mee en wijs me waar de boef staat.

De baljuw had reeds veel wijn gedronken en scheen opgewonden.

— Er zal rust en veiligheid zijn in Condroz, vervolgde hij. 'k Maak een eind aan dat stelen rooven en aanranden, al moest er aan elken boom langs de groote baan zoo'n langvingerigen schavuit bengelen. Ze zullen overal spreken van Jan de Halloy, zoowel als van Jan van Brabant, die nu de overwinnaar is in de kampspelen.

Ze bereikten de markt. De lange, schrale kerel stond daar nog altijd met zijn koe.

Hij herkende Corbion en vroeg:

— Toch lust om 't beest te koopen. Ha, zeker voor uw heer daar!

Maar dan ontstelde de man. Hij kende den groot-baljuw van Condroz. En deze vroeg hem:

— Wie zijt gij? Geen leugens, hoor!

— Waarom zou ik liegen, heer? Ik ben een zeer eerlijk mensch, René Delmont van Jallez.

— Ha, Jallez bij Gosnes... Welnu, Delmont, gij zijt een dief! hernam de schout en hij stak den

kerel de vuist onder den neus.

— Maar, heer toch, heer... stamelde Delmont.

De baljuw wees naar Corbion.

— Ja, ja, vervolgde hij, uit zijn stal te Ciney hebt ge het beest weg gehaald...

— Neen, heer, ik heb de koe al een jaar...

— Zoo? Draai u eens met den rug naar haar toe en vertel eens welke plekjes ze op haar kop heeft.

— O, heer, ik heb ze nooit zoo nauwkeurig bezien!

— Luister, man, als ge niet dadelijk spreekt, maak ik hier bekend dat ge een dief zijt... En eer het avond is hangt ge aan de galg. Maar toont ge berouw, dan zal ik u genadig zijn. Hoe is het, moet ik het volk te samen roepen en u ontmaskeren!

De dief begon te beven.

— Ja, heer, fluisterde hij, ik heb de koe weggenomen... maar ik wil ze eerlijk terug geven...

— Ha, we zijn al zoo ver, dat ge niet meer loochent, sprak de baljuw.

Hij had te Andenne zelf niets te vertellen, want deze stad bezat evenals menig dorp eigen gerecht. En toch wilde Jan de Halloy een voorbeeld van gestrengheid geven.

— Luister, Delmont, hernam hij, eigenlijk moest ik u aanklagen bij den baljuw van Anden-

ne. En ge begrijpt, hoe het met u zou vergaan. Maar ik wil medelijden toonen. Ge hebt de koe te Ciney weggehaald. Ge zult ze daar terug brengen en uw schuld belijden. En voor ditmaal wil ik u dan genade schenken.

Delmont stemde dadelijk toe.

— Ik en Corbion zullen u vergezellen, besloot de groot-baljuw.

Dadelijk vertrokken ze. Weldra waren ze buiten de stad. Delmont stapte vooraan, de koe bij een zeel leidend. De baljuw en Corbion volgden.

— De schelm komt er zeer gemakkelijk van af, merkte Corbion op.

— Meent ge? Wacht maar... Te Andenne kan ik hem niets doen. Maar spoedig zijn we in het land van Condroz en daar ben ik de baas, fluisterde Jan de Halloy.

Ze bereikten een klein armoedig dorp.

— Hier zijn we al in Condroz, zei de baljuw.

Hij riep eenige boeren, die niet naar 't feest waren gegaan, daar ze weinig te verteren hadden. Ze groetten eerbiedig den groot-baljuw.

— Halt! riep deze tot Delmont. Grijpt den kerel vast en laat hem niet vluchten! beval de baljuw tot de boeren, die dadelijk gehoorzaamden.

Delmont werd bleek van angst.

— Haal een lang, sterk touw! vervolgde de baljuw tot een der dorpelingen.

Hij keek naar een boom.

— Dat is een sterke tak, zoo kloek als het dwarshout van een galg, oordeelde hij. Die slungel daar heeft te Ciney een koe gestolen en wilde ze te Andenne verkoopen. Maar Corbion hier heeft het dier als het zijne herkend en Delmont, zoo heet de dief, kon niet meer loochenen de koe uit Corbions stal gehaald te hebben. Ik wil rust en veiligheid in Condroz en, menschen, vertelt het maar overal voort, hoe Jan de Halloy dieven aan een boom ophangt.

Delmont zonk op de knieën.

— Heer, wat wilt ge met mij doen! kreet hij.

— U opknoopen, natuurlijk!

— Ge hebt me genade beloofd!

— Ja, ik moest u uit Andenne weg krijgen, domme kinkel en ge meendet zeker straks in uw vuist te lachen om mijn goedzakkigheid. Maar zoo min als hertog Jan van Brabant is groot-baljuw Jan de Halloy van Condroz goedzakkig. Doe uw laatste gebed. Daar is de boer met het touw.

— Heb, medelijden, heer! kermde Delmont. O, ik heb op uw woord vertrouwd. Een heer als gij schendt zijn belofte niet.

— Nu hebt ge zoo veel praats niet meer als op de markt! spotte Corbion.

De baljuw maakte fluks een strop. Een der boe-

ren was om een ladder geloopt en zette die tegen den stam van den kloeken boom. Hij legde het touw om een tak.

Delmont weende en jammerde. Op een wenk van den baljuw, duwden omstanders hem op de ladder. Er kwam meer volk toegeloopt.

— Zoo straft de groot-baljuw van Condroz dieven en boeven! riep Jan de Halloy en hij wierp Delmont de strop om den hals.

— Genade, heer... uw woord... ik heb berouw! schreeuwde Delmont.

De baljuw stootte hem van de ladder en de man bengelde aan den tak. Hij was spoedig dood.

— Laat het lijk hier twee dagen hangen! sprak de baljuw. Allen die van Andenne komen, zullen dan weten, dat zoowel als in Brabant, de veiligheid in Condroz beschermd wordt.

Corbion mocht nu met zijn koe huiswaarts gaan. En Jan de Halloy keerde naar Andenne terug.

II.

't Gebeurde werd overal verteld. En menigeen zei, dat de groot-baljuw toch valsch had gehandeld. Zeker, een dief verdiende straf. Maar de baljuw had het geval moeten aangeven bij den heer van Gosnes, op wiens gebied Delmont woonde.

Er was nu geen rechtszaak geweest.

De heer van Gosnes vernam de geschiedenis. Hij was woedend.

— Men schendt mijn rechten, sprak hij. Delmont was een van mijn onderdanen en ik had zelf het geval moeten beoordeelen.

De edelman diende een klacht in bij den bisschop van Luik, die de vorst was over Condroz, en dus de meester van Jan de Halloy. Maar de bisschop had het zoo druk door een oorlog met den hertog van Gelder, dat hij zich niet met 't geval kon bemoeien.

De heer van Gosnes riep dan de hulp in van den graaf van Namen, wetende dat deze ijverzuchtig was van den Luikschen bisschop. En met bijstand van Namenaars ging de heer van Gosnes het land van Condroz verwoesten.

De Luikenaars hielpen toen de bewoners van Condroz. Een vreeselijke oorlog ontbrandde. Men noemde ze den koeoorlog. Jan van Brabant sprong den heer van Namen bij. 't Werd een verschrikkelijke strijd. Ciney ging in de vlammen op en Corbion verloor zijn hoeve en al zijn bezittingen. Jan de Halloy werd gegrepen en zelf opgehangen.

Over en weer beging men wreedheden. Kleine steden, dorpen, hoeven lagen in puin. Velden werden verwoest, menschen en dieren gedood.

Wel twee jaar duurde al dat geweld.

In een kamer van het paleis te Parijs, zat Maria van Brabant, koningin van Frankrijk.

Haar man, Filips de Stoute, was vroeger getrouwd geweest met en toen deze stierf, bleef de koning met vier jonge kinderen achter.

Maria werd de tweede moeder van die kleinen, welke haar innig beminden.

Maar zelf kreeg Maria ook een zoon. Toch bleef ze even vriendelijk jegens de anderen.

Maria van Brabant las nu een brief, haar door een bode gebracht.

De koning trad binnen.

— Nieuws uit Brabant? vroeg Filips.

— Ja, een brief van mijn broeder. Maar Jan kan niet naar het feest van Louis komen.

Louis was de oudste zoon uit het eerste huwelijk. Hij werd binnen enkele dagen tien jaar en men wilde dit luisterrijk vieren, daar de knaap de kroonprins was en dus later zijn vader zou opvolgen.

— 't Is spijtig dat uw broer verhinderd is, sprak Filips, de koning.

— Nog altijd door dien rampzaligen koeoorlog, hernam de koningin. Het gaat ginder in 't land van Namen en Luik zoo wreed toe.

— En dat om een gestolen koel!

— 't Is naijver van de heeren... O, gij moest trachten vrede te brengen, vervolgde de goede Maria tot haar echtgenoot. Reis na het feest naar Brabant en roep er mijn broer en bespreek met hem de middelen tot verzoening. Al twee jaar dat branden en moorden, die haat en wreedheid... Er zijn al zooveel weezen, zooveel ellendigen. Christus gebiedt de menschen elkaar lief te hebben.

Maria van Brabant pleitte lang bij haar man en de koning beloofde haar over de zaak te zullen nadenken.

Den volgenden dag riep hij zijn minister; een kleinen, mageren man, met groot hoofd. Zijn ge-laet had een norsche trek en zijn blik was altijd koud en streng. Die minister heette Labrosse. Hij was als dokter aan 't hof gekomen en had den koning, tijdens een zware ziekte, het leven gered. De koning toonde zich daarover zoo dankbaar, dat hij Labrosse tot zijn minister aanstelde. Dit beviel den eierzuchtigen man, die door sluwheid zijn macht zeer versterkte. Steeds luisterde de koning naar zijn raad. Eigenlijk liet hij alles aan Labrosse over, die aldus de groote baas van Frankrijk was.

Toch veranderde dit wel sedert Maria van Brabant koningin was. Filips luisterde ook naar zijn vrouw en hij had reeds menige onrechtvaardige

daad van Labrosse verhinderd.

Daarom haatte de minister de deugdzame Maria, al toonde hij 't niet. Tegenover haar was hij valsch en vleierig.

Filips besprak nu met Labrosse het verzoek van Maria om te trachten een einde te stellen aan den koeoorlog.

— De koningin heeft een gevoelig hart, zei de minister. Ik kan haar medelijden begrijpen, maar toch moet ik u zelf sterk afraden haar bede in te willigen. Deze oorlog gaat ons niet aan. Wien zoudt gij gelijk geven? Is het Luik, dan krijgt ge Namen tot vijand en zelfs misschien Jan van Brabant, die Namen steunt. En handelt ge andersom, dan toont Luik zich nijdig. De koningin spreekt voor burgers en boeren. Ik eerbiedig haar gevoels, huichelde Labrosse, maar sedert men hier in Frankrijk weet, dat de koningin in Brabant die kleine lieden beschermde, wordt ons volk ook oproerig en eischt het rechten. Het zou op den duur weigeren belastingen te betalen of voor u te vechten. We moeten voorzichtig zijn.

De koning luisterde aandachtig naar Labrosse en gaf hem in veel gelijk. Koningen en keizers gaven toen zoo weinig om hun onderdanen, al waren er uitzonderingen.

Maar Maria pleitte voort.

't Feest van den kroonprins werd gevierd.

's Avonds zei de koningin tot haar man:

— Ik ben niet recht vroolijk geweest... Ik moest telkens denken aan die ongelukkige slachtoffers van 't Naamsche en 't Luiksche land. Ze lijdten zoo door den oorlog. Gij zijt de schoonbroer van Jan van Brabant en door hem zult ge vrede kunnen stichten.

De koning beloofde nogmaals over 't geval te zullen nadenken.

Den volgenden dag zei Labrosse tot Filips:

— Het was gisteren een schitterend feest. Wat heeft het volk den kroonprins toegejuicht! We voelden ons allen zoo gelukkig, minister, raadsheeren, hovelingen. Maar 't leek me dat de koningin niet recht blijde was. Ik begrijp dat... Een moeder is een moeder...

— Wat bedoelt ge?

— Louis is niet haar kind, hoe goed zij ook voor hem is geweest. Maar ze heeft nu een eigen zoon en die kan geen koning worden. Aan Louis komt de troon toe...

— Maar mijn waarde Labrosse, nu vergist ge u toch, merkte de koning op.

— Ge zult me toegeven dat ik me zelden vergis. En ik keur de koningin niet af! Zij is moeder, en natuurlijk bemint zij meer haar eigen zoon, dan Louis. Zonder Louis zou haar zoon koning worden, vermits de andere kinderen van het eer-

ste huwelijk dochters zijn...

— Toch zijt ge mis, hield de koning vol. De koningin heeft me gezegd, dat ze niet recht vroolijk kon zijn en in zooverre hebt ge juist opgemerkt. Maar het was omdat zij aan de slachtoffers van den koeoorlog dacht. En nog dringt zij er op aan, dat ik bemiddelaar zou worden. 't Is eigenlijk te dom en zelfs hemeltergend, dat om een gestolen koe, twee jaar lang, gansche streken te vuur en te zwaard verwoest worden.

— Gij kent mijn meening, sprak Labrosse. De koningin is zeer fijngevoelig, maar een vrouw overweegt de staatszaken niet als wij.

Maria van Brabant gelukte er toch in den noodlottigen invloed van den minister te breken, toen ze zei, zelf naar Brabant te zullen gaan om door haar bemiddeling een einde aan dien vreeselijken oorlog te stellen.

Filips de Stoute besloot dan aan haar verzoek te voldoen en vertrok met een groot gevolg naar Brabant. Labrosse bleef te Parijs. Hij was woedend en haatte de koningin nog meer. Hij koelde zijn wrok door onrechtvaardige daden. Er waren hovelingen die daarover kloegen bij de koningin. Maria onderzocht eenige gevallen en deed recht.

Labrosse vernam dit.

— Wacht maar, Brabantssche moeial, hertogsdochter, die u nu hoogmoedig gevoelt omdat ge

koningin zijt. Ik zal me wel eens wreken, zei Labrosse.

Elken dag lag Maria op haar bidstoel geknield en bad ze voor den vrede in het land van Luik en Namen.

Na eenige maanden keerde de koning terug. Hij was er in gelukt den koeoorlog te doen eindigen.

Maria was zeer verheugd en dankbaar verwelkomde ze haar echtgenoot. Ze kloeg dan over Labrosse. Maar de eerste minister was sluw genoeg om alle beschuldigingen af te weren. De koningin meende het goed, zei de sluwe kerel, maar ze was te goedhartig en daardoor te zwak... Ze kende het rumoerige volk niet, dat al gauw den baas zou spelen over den adel en zelfs over den koning, als men het liet begaan.

En Filips gaf Labrosse gelijk. De koningin kende geen staatszaken.

III.

Labrosse merkte echter dat de goede Maria van Brabant meer en meer invloed kreeg. De hovelingen spraken met lof over haar. En de koning volgde dikwijls haar raad.

— Als dat schepsel haar zin krijgt, word ik hier nog verjaagd, dacht de minister. Maar dat zal

niet gebeuren. Nu is het tijd om te handelen!

En toen Labrosse dit zei, lag er een leelijke grijs op zijn gelaat.

Eenige dagen gingen voorbij. Op een avond, na den maaltijd werd Louis, de kroonprins, plotseling ziek. Hij kloeg over hevige pijn in den buik.

De koningin leidde hem vlug te bed. En de koning zond om den hofdokter. De toestand van het kind werd steeds erger. Louis kromp ineen van smart en gilte het telkens uit. 't Was dan of hij scherpe steken in de ingewanden kreeg. De geneesheer diende een kalmeerend middel toe, doch het baatte niet.

— Haal den minister! gebod de koning in zijn angst.

Labrosse was immers ook dokter geweest en had toen den vorst het leven gered.

De minister woonde vlak bij het paleis in een groot deftig huis. Dadelijk verscheen hij bij 't bed van den jongen lijder. Hij scheen geweldig te schrikken.

— O, help mijn kind! smeekte de koning.

— Ik vrees, dat het te laat is! sprak Labrosse. Er gaat me iets vreeselijks door het hoofd.

— O, red onzen Louis! kreunde ook de koningin, die geknield lag bij de sponde.

— Gij weet, dat hulp onmogelijk is! snauwde

Labrosse haar toe... Maar ik zal dan toch het onmogelijke beproeven... Koning, laat dadelijk den beker in beslag nemen, waaruit de prins gedronken heeft. Ik ga naar de apotheek.

Labrosse keerde terug met een drankje en gaf er Louis iets van in. Het kind was blauw in 't gezicht. En in zijn smarten klemde het de hand van zijn pleegmoeder, als zocht het bij haar uitkomst.

— O, God, red Louis, red hem! snikte Maria.

Ze was opgestaan en veegde den knaap het voorhoofd af en hielp hem op andere wijze nog. En als hij van pijn schreeuwde, wilde ze hem in de armen nemen.

— Is de beker hier? vroeg Labrosse.

— Ja, daar staat hij, sprak de koning. Maar wat bedoelt gij toch?

— Straks zal ik spreken! Laat nu den priester komen, want de kroonprins is stervend.

— Zeg dat toch niet! kermde de koning. Mijn Louis, mijn lieveling.

Maria stuurde om den priester van het hof. En terwijl de gebeden ruischten, weende zij in den hoek der kamer.

Labrosse had zich afgewend en zat als peinzend achter het bed.

Weer klonk een gil. De minister sprong op... Hij zag dat het kind een heftigen schok kreeg, zoodat het opwipte en dan neerviel en roerloos

lag.

— De kroonprins is gestorven, sprak hij luid. Welk een ramp voor u en het volk!

't Scheen ongelooflijk 't was alles zoo vreeselijk vlug gegaan. Vanmiddag had Louis nog in den hof gespeeld met de andere kinderen, onder toezicht der koningin. Vroolijk was hij aan tafel gekomen... En nu lag hij daar dood!

Weenend liet de koning zich over het bed vallen. Maria snikte in haar zetel. Hovelingen traden ontsteld binnen... Labrosse nam het bekertje waaruit de kroonprins gedronken had, en verliet de kamer. Hij ging in de raadszaal.

't Duurde wel een uur, eer de koning bij hem kwam, de oogen rood en gezwollen van 't weenen.

— O, 't is om zelf te sterven van droefheid, kloeg hij. Door welke ziekte heb ik nu mijn lieveling verloren?

— Niet door een ziekte, maar door vergif... Dat zag ik dadelijk, toen ik Louis in zijn lijden aanschouwde.

— Vergif! kreet de koning.

— Ja... 't Is een misdaad...

— Gij weet meer, Labrosse!

— Ja, ik weet meer... Maar 't is misschien beter dat ik heen ga en uw dienst verlaat, want hetgeen ik moet zeggen, wondt mij al zoo erg, dat het

u gruwelijke laster moet toeschijnen!

— Spreek, Labrosse! Ik wil het! eischte de koning.

— Welnu dan... ik zal mijn plicht doen! Vanmiddag, toen ik de raadszaal verliet en door de galerij naar de kapel ging, zag ik de koningin in de apotheek. Ze had een bekertje in de hand... dit bekertje hier... Ik heb nu bemerkt, dat uit een potje vergif in de apotheek, een kleine hoeveelheid weggenomen is... De indruk van vingers is nog versch... In den beker hier vind ik sporen van dat vergif. Het werkt snel. Bij den avondmaaltijd heeft Louis uit dezen beker melk gedronken... De melk is op het vergif geschonken en loste dit op... Louis moest sterven...

De oogen van den koning stonden verwilderd.

— Dan zou de koningin mijn kind om 't leven gebracht hebben! riep hij uit.

— Wat deed zij met den beker in de apotheek? Waarom was zij niet vroolijk, toen de kroonprins tien jaar werd? Nu Louis dood is, zal haar zoon koning worden. Zij is moeder...

— Mijn Maria! Neen, Labrosse, zeg dat niet! kreet Filips de Stoute. Ze was zoo goed voor de kinderen.

— In den laatsten tijd niet meer, Sire! Toen gij in Brabant vertoefdet, vroeg de arme Louis, waarom de koningin zoo norsch tegen hem kon zijn...

Maar gij behoeft mij niet te gelooven! Ik heb u de oorzaak van dezen vreeselijken dood opgegeven. Neen, ge moet mij niet gelooven, al heb ik U altijd trouw gediend! Maar toch zeg ik: Sire, wees een man, toon uw kracht, smoor de misdaad in uw huis... Wat zal er nog gebeuren, om den zoon van Maria van Brabant spoedig op den troon te brengen! Gij zelf zult te lang leven voor een Jan van Brabant, die zich in alle oorlogen mengt om zijn macht uit te breiden! De hertog van Brabant, voogd over den zoon van zijn zuster... gij uit den weg... ha, dan is hij zelf meester in Frankrijk!

Zoo sprak de sluwe, lage Labrosse. En in zijn smart en wanhoop, geloofde Filips de Stoute hem. Als een razende stormde hij naar de kamer, waar Maria van Brabant zelf den doodstooi van den kroonprins maakte.

Woest greep de vorst zijn vrouw bij den arm.

— Weg, hier, gij hebt mijn kind vermoord door vergif! schreeuwde hij.

— Filips... wat zegt ge, wat bedoelt ge? vroeg Maria.

— Huichel niet langer! Ik weet alles. Uw plaats is in de gevangenis... Gij hebt Louis vergif ingegeven... Ha, uw zoon moet koning worden! En daarom hebt ge mijn armen Louis het leven benomen!

— Maar Filips... zijt ge dan zinneloos gewor-

den! Ik zou Louis, dien ik zoo lief had, gedood hebben...

En weer brak Maria in tranen uit.

— Kijk naar uw kind! fluisterde Labrosse, die achter den koning stond.

— Naar de gevangenis! beval de vorst, in nieuwe woede.

Labrosse liep haastig om soldaten van de wacht. De officier, die deze aanvoerde, aarzelde. Maar de koning gebod hem Maria van Brabant naar de gevangenis van Vincennes te voeren.

— O, geloof gij dan waarlijk dat ik een moordenares ben! riep de koningin snikkend uit.

Weenend zonk Filips bij het lijk van zijn kind neer. De minister gaf den officier een wenk haast te maken. De koningin werd weggeleid. Ze zag Labrosse.

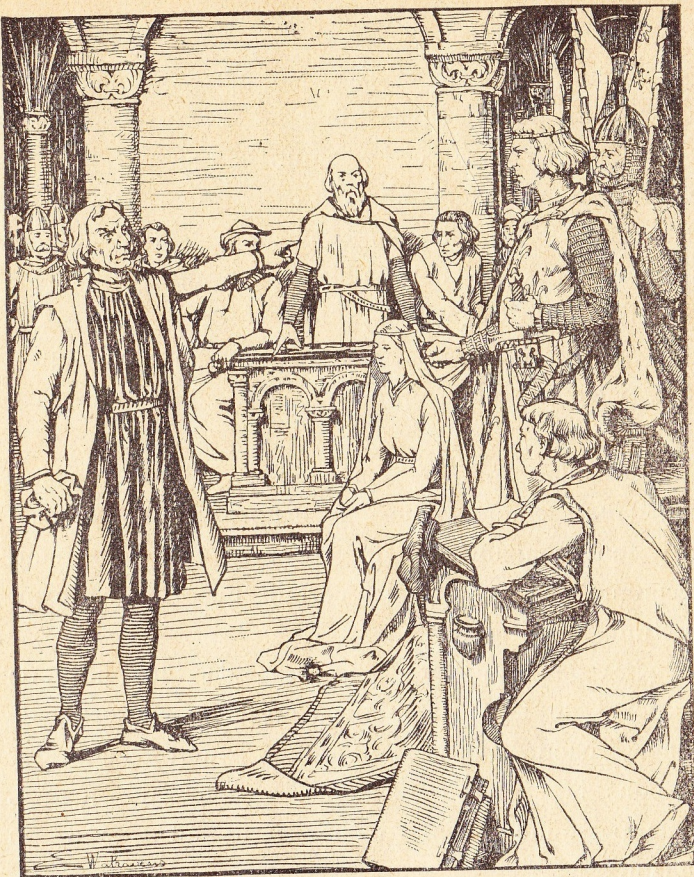
— God zal oordeelen tusschen ons, zei zij tot hem.

— Gelukt! siste de schelm, toen de vorstin heen geleid was.

In het paleis was algemeene verslagenheid. Men had zulke groote vereering voor Maria.

— Maar dat zal de hertog van Brabant weten, mompelde een ridder.

Haastig verliet hij 't paleis. Een kwartier later reed hij te paard heen.

Reeds vele dagen zat Maria van Brabant in een cel van de gevangenis te Vincennes. Ze had veel geweend en veel gebeden. Ze treurde om de kinderen. O, had ze maar eens kalm met den koning kunnen spreken! Maar Filips kwam niet. De vorstin zag niemand dan een meid en den cipier. En angstig wachtte ze af, wat er gebeuren zou. Ze kende den duivelschen invloed van Labrosse op haar echtgenoot.

Zekeren morgen kwam een monnik aan de poort der gevangenis. Hij begeerde bij de koningin toegelaten te worden. Hij toonde een ring met het wapen van den koning. De goeverneur meende, dat de pater door den vorst gezonden was en liet hem in de cel.

De monnik trad binnen. Maria keek verrast op. O, nu zou ze tot een geestelijke kunnen spreken en getuigen van haar onschuld, en ook nieuws vragen van de kinderen.

Plots wierp de bezoeker zijn kap neer en zijn pij open. Op zijn borst schitterde het wapen van Brabant.

— Jan, mijn broeder! kreet Maria, en ze wierp zich weenend in zijn armen.

Van ontroering konden beiden een wijle niet spreken. Maar de hertog van Brabant beheersch-

te zich dan. Hij leidde zijn zuster naar de bank.

— O, God zendt u! fluisterde Maria. Komt gij van den koning?

— Neen, hij weet niet, dat ik hier ben. Ik raakte binnen door een ring mij vroeger door den koning gegeven. En zoo vind ik u hier... Hoe trouweloos, hoe laag van Filips! sprak Jan verontwaardigd.

— Mijn man werd misleid door Labrosse.

— Ik weet alles... Een eerlijke ridder van het hof is me het komen vertellen. En dadelijk ben ik te paard gesprongen om u te helpen! Ha, de koning durft u van zulk een misdaad verdenken! Lieve zuster... ik zal u redden... niet met list... O, neen, volkomen in eer hersteld en door uw man afgehaald, zult ge deze gevangenis verlaten. Eenige uren geduld... Ik koos deze vermomming om u te bezoeken. Maar als hertog van Brabant zal ik het paleis betreden. Mijn gevolg wacht mij.

Nog eenige stonden bemoedigde hertog Jan zijn zuster. Dan verliet hij weer als monnik de gevangenis... En Maria zonk op de knieën en bad vurig.

Koning Filips bleef meest in zijn kamer. Hij ontving alleen zijn minister. En Labrosse lasterde voort, en nam telkens den twijfel weg die bij den

vorst oprees. Er waren oogenblikken, dat de koning niet aan de schuld van Maria kon gelooven. Labrosse noemde dat zwakheid. Hij raadde den koning aan Maria ter dood te laten brengen, maar daartoe kon Filips nog niet besluiten.

Weer zaten koning en minister samen. Plots hoorden ze trompetgeschal. Beiden sprongen op en keken door een der ramen. Welk hoog bezoek kon daar zijn?

— Het is de hertog van Brabant! riep de koning uit.

Labrosse schrok.

— Ontvang hem niet of laat hem aanhouden! siste hij.

Maar de hertog van Brabant stormde het paleis binnen. Hij kende er den weg en niemand durfde hem weerhouden. Hij was nu in ridderkleedij en hield zijn zwaard in de hand.

Zoo trad hij de kamer van den koning binnen.

— Filips, wat hebt gij met mijn zuster gedaan? vroeg hij met luide stem. Ha, gij gelooft dien schurk daar, uw valschen minister. Ieder aan 't hof weet, hoe gemeen Labrosse konkelt, hoe hij u en het volk besteelt... Maar gij weet dat niet... Mijn zuster is de tweede moeder van uw kinderen geweest en gij beloont ze zoo. Ik daag Labrosse tot een tweegevecht uit en God zal oordeelen, wie de waarheid dient, uw minister of ik...

— Ja, dat is goed, sprak Filips... De twijfel brandt in mij...

Labrosse verliet haastig de kamer

— Maak u gereed voor den kamp! snauwde Jan van Brabant hem toe.

Hij sprak dan met den koning en verweet hem zijn onrechtvaardigheid. Zou een vrouw, die uit menschlievendheid niet rustte voor de koorlog geëindigd was, die altijd armen en zieken geholpen had, die voor de eerste kinderen een ware moeder was geweest, zulk een vreeselijk misdad kunnen bedrijven? Labrosse haatte de koningin, omdat zij onrechtvaardige daden van hem belette en hij geen oppermachtig meester meer was. En om haar in 't verderf te storten, heeft hij misschien zelf uw zoon gedood.

Zoo sprak Jan van Brabant.

— O, zou dat waar kunnen zijn! riep Filips uit.

— Waarom hebt gij niet met Maria gesproken? Gij weigert haar het recht zich te verdedigen! Eenzaam zit ze in de gevangenis en ze verontschuldigt u nog, dat ge misschien misleid werd. Zoo goed is mijn zuster.

Een dienaar kwam den koning vragen of hij alleen bij den minister wilde komen.

— De schurk vreest, dat ik zijn sluwe taal zou hooren, riep hertog Jan uit. Hij wil weer trachten u zijn duivelsche leugens in te blazen.

— Zeg den minister, dat hij zich gereed make voor den kampstrijd! beval de koning.

Wat later meldde men, dat Labrosse de vlucht genomen had.

— Men jage hem na, hij moet gevangen genomen worden! kreet de vorst. O, kloeg hij, ben ik dan zoo verblind geweest!

— Laat intusschen Maria uit de gevangenis halen! hernam Jan. Haar plaats is hier. Wie vlucht, bekent reeds schuld! Geef mij een eeregeleide voor haar...

— O, ik zal zelf aan het hoofd van den stoet rijden met haar! sprak de koning. Ik heb dikwijls getwijfeld, maar nu gevoel ik, dat ik zeer onrechtvaardig heb gehandeld.

Door ridders, hovelingen en soldaten vergezeld, reden de koning en de hertog naar de gevangenis. Filips liep naar de cel.

— Maria... o, mijn Maria, vergeef me! riep hij weenend uit.

En de goede vrouw had geen wrok. Ze omhelsde haar echtgenoot.

— Ik heb jemens u zoo erg misdaan, bekende de vorst.

— Gij werdt misleid... Maar dat is vergeten. Nu kunnen we weer samen over onzen armen Louis spreken...

Tusschen den koning en haar broeder reed

Maria van Brabant naar het paleis. Het nieuws liep snel rond en het volk juichte de koningin toe.

Labrosse werd achterhaald en naar 't paleis gevoerd. Hij had in zijn vlucht maar een valies meegenomen. Het bleek gevuld met geld.

— Wie heeft den kroonprins gedood? vroeg de koning.

— Ik heb het u gezegd, maar ik word nu vernederd om de waarheid te dienen, huichelde de minister.

— Gij zijt niet meer waardig met den hertog te kampen, er is een ander middel om u te doen spreken, hernam de koning.

En hij liet de rechters komen en beval Labrosse op de pijnbank te leggen. De minister had zelf zooveel onschuldigen laten folteren. Nu onderging hij de vreeselijke smarten. Hij hield het niet lang uit. En Labrosse bekende zelf het vergif in het bekertje van den kroonprins gedaan te hebben, om dan de schuld op de koningin te leggen.

Nu hij in ongenade was gevallen, durfden de hovelingen praten. Er kwam meer uit. Labrosse had aan vreemden de geheimen van den staat verkocht, groote sommen gestolen, lieden valsch beticht en laten dooden.

Eens was hij de machtigste man van Frankrijk.

Nu werd hij op een vuile kar naar de galg gevoerd. Het volk jouwde hem uit.

Maria had gevraagd zijn vonnis te veranderen in gevangenschap. Maar Labrosse werd aan de galg gehangen.

— In deze zaak wilde ik niet naar u luisteren. Maria, zei de koning. Maar voortaan zal ik steeds uw raad vragen... Ik heb veel goed te maken jegens u en het volk...

Jan keerde naar Brabant terug. En daar vertelt men nog, hoe hij zijn zuster bevrijdde.

EINDE.